

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁSI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre . . . . . 6 korona
Félévre . . . . . 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felolós szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-ut 26. szám. (Köztelek).

A nemzeti muzeum igazgatója.

A nemzeti muzeum száz éves alapításának ünnepét múlt héten ülte meg kegyelettel a nemzet. A muzeum első igazgatója Miller Ferdinánd volt, akit 1812-ben nevezett ki József nádor. A muzeum alapítóját, Széchenyi Ferencz grófot nem sokkal élte túl az első igazgató, Miller Ferdinand. 1823-ban halt meg. Buzgó férfi volt, sokat köszönhet neki az intézet, melynek érdekében ép a legnehezebb időben, mint tudós és mint a gyűjtők és adakozók buzdítója nagy tevékenységet fejtett ki. Halála után Haliczky Antal lett az igazgató, aki 1837-ig viselte e tisztet s elhunytá után a már akkor nagy hírű Horvát István lett az utódja. 1843-ban Kubinyi Ágostont nevezték ki igazgatónak, aki 1869-ben nyugalmába vonult. Utódja Pulszky Ferencz lett, aki már akkor

Szalay Imre.

A nemzeti muzeum igazgatója.

nek folyamán e közintézetünk a modern tudományosság magas színvonalára emelkedett. — Pulszky Ferencz tudós vezetése alatt serényen megindult a tudományos munka is a muzeumban. Buzgó és szakszerűen képzett tisztviselők kezébe kerültek az egyes osztályok s megkezdődött és nagy részben már végre is van hajtva a gyűjtemények tudományos rendezése. Pulszky Ferencz 1894-ig vezette a muzeum ügyeit. Ekkor hajlott kora miatt nyugalmába vonult s Szalay Imre került az intézet élére, aki ma is nagy buzgalommal vezeti a muzeum ügyeit. Szalay szervezte a muzeumi laboratóriumokat, nemkülönben a néprajzi osztályt, mely eddig kézi gyűjteménynek volt tekinthető. Szalay Imre még javakorában levő férfi. Mindössze 56 éves. A muzeum haladásában nagy érdem illeti meg a mostani igazgatót is, akinek az arcképét bemutatjuk.

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN,

VI. ker., Andrássy-ut 23. szám,
VII., Rottenbiller-utca 33. sz.

Ajánl luczernamagot, muharmagot, tarlórépamagot, piros kölesmagot, fehér kölesmagot, BIBORHEREMAGOT, pohánkát, mustármagot, lóbabot, téli borsót, téli bükkönyt, szőszös bükkönyt, (Vicia villosa), továbbá raffaháncsot és rézgálicsot legelsőrendű minőségben, a legjutányosabban.

Vesz: bármely mennyiségben biborherét és tavaszi repcét.

Nemzeti érzelem.

Ezer esztendő óta él a magyar a Duna-Tisza táján, a Kárpátok alján. Ezer esztendő óta államiségünket nem volt képes megdönteni sem a törökkel való évszázados háborúság, sem a tatársordaknak mindent elpusztító áradata, sem pedig a háromszázados osztrák iga, melyet vállainkon hordtunk s mely ellen a legdicsőségsőbb esztendejében az Úrnak, 1848-ban támadt fel a legjogosabban a magyar nemzet. És minden vívmány, minden ellenségeskedés dacára sem pusztultunk el. Ma is él magyar e hazán és bizunk a magyarok gondviselő Istenében, hogy még élni fog ezer esztendőnkön által, addig míg az angyalok meg nem fújják a végítélet harsonáját, de még azon túl is, odafönt a mennyországban.

És vajjon mi tartotta fenn ezt a számra nézve kis nemzetet milliónyi veszedelem között az Árpád és vitéz daliái szerette hazában! Megmondjuk — a nemzeti érzelem. Az a nemzeti érzelem, mely büszke önérzettel töltötte el mindenkor szűtya lelkeinket. Mely azt diktálta nekünk, hogy a magyar ember észre, akaratra, bátor-ágra, virtusra mindig különb ember a tót-nál, az oláhnál, a csehnél, a németnél, a muszkánál és a földgolyóbisnak minden teremtette nációjánál. Az a nemzeti érzelem, mely azt diktálja a szántóvetőnek, hogy az a föld, melyet ekéjével hasít nemcsak azért jogos tulajdona, mert pénzért megvásárolta, hanem azért is mert ahhoz a nemzet vértanúi, a hazáért elvérzett hősök, apáink csontjai porladoznak. Ezért ragaszkodik a magyar földműves a hazai röghöz, mert hisz minden abból kisarjadzott fűszál, a barázdák, hol az égfelé röppenő pacsirta madár csak arra tanítja: Itt éljed és meghalnod kell.

Sajnos, az utóbbi időben nagyon lelohadt, sőt, hogy úgy mondjuk kiveszöben van a magyar emberből a nemzeti önérzet. Apáinknak mindennel daczó szívósságát és önbizalmukat kezdjük elfelejteni. Ez az egyik oka annak is, hogy idegen jött-menteknek hagyjuk kiszakítani magunk alól a hazai földet s véreink ezrei, tizezrei vandorolnak ki idegenbe. Amerikába, jobb hazát szerezni. A mit soha sem találnak meg, hanem e helyett a legtöbben megtalálják a nyomoruságos elpusztulást. A magyar önérzet csak akkor ébred fel bennünk, mikor magyarságunkért korbácsütéssel sujtanak végig az orzáinkon.

Egy ilyen korbácsütés ébresztette fel már egy hét óta az ország házában a magyar érzelmet, a magyar önérzetet. Az egyik legnagyobb magyar király, igazságos Mátyás király kolozsvári szobrának teleplezésénél a katonabanda az osztrák Gotterhaltét húzta. Azt a dalt — mely-

nek hangjai mellett a néphit szerint — végezték ki Aradon azt a tizenhárom magyar tábornokot, szabadságharcunk félisteneit. Egy itju képviselő tiltakozott az ellen a gyűlölt dal ellen s arra tüzelte az ifjúságot, hogy énekelje a magyar nemzet szent imádságát, a «Hazádnak rendületlenül!» Ezért a katonai bíróság megakartta őt fosztani tiszti rangjától s így társadalmi becsületét elvenni. Ehhez a dologhoz nem egy ember sérelmét, hanem a magyar önérzet arcúlvágását látta a képviselőház ellenzéke s azért tiltakozik a leghevesebben egy hét óta, hogy Magyarországon ne a katonai hatalom, hanem a nemzet akaratának megnyilatkozása legyen irányítása, parancsolója mindeneknek.

Magyar önérzet? Hányszor suhintottak már végig arczodon mindenféle gyütt-ment, sehonnai hadak! De hát csak akkor kell-e ennek az önérzetnek fölbrednie, mikor korbácsütéssel élesztgetik. Nem. Ennek az önérzetnek égni kell mindig, mint a templomok oltárai előtt lángoló öröktűznek. Élni kell akkor is, mikor a bevándorlott uzorás apái följétől akarja megfosztani a magyar földművest. Élni kell és meg kell nyilatkoznia abban, hogy földünket, házainkat megmentjük magyarságunknak faradalmainknak utolsó verejték cseppje árán. A magyar föld maradjon a magyarnak. Ez az igazi magyar önérzet. A magyar templomban, iskolában csak magyar szó hangozzék, s még a magyar korcsmában és csárdában is csak magyar nótát huzzon a cigány. Ez is a magyar önérzet. És ápoljuk ezt a városokban, úgy, mint a falukon, pusztákon és tanyasorokon. Mert a míg ez él, addig élünk mi is magyarok. Ha ez a nemzeti önérzet kivész a lelkeinkből, a gyermekeink, az unokáink lelkeiből — akkor bekövetkezik a vég, elvesz — Magyarország. M.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Megint van háborúságra való anyag a képviselőházban. Nesi Pál fiatal szélsőbaloldali képviselő a képviselőház küldöttségével szintén lement Kolozsvárra Mátyás király szobrának teleplezésére, ahol az ifjúság élén tüntetett az ellen, hogy a király képviselője József Agost fogadtatása alkalmával a katonabanda a »Gotterhaltét« muzsikálja. A katonai becsületbíróság ezért Nesi Pál, mint tartalékos hadnagyot maga elé idézte, hogy kérdőre vonja s esetleg megfoszsa tisztrangjától. A függetlenségi képviselők ebben a képviselői mentelmi jog megsértését látták, s ebből keletkezett a nagy országközi zivatar.

A múlt esütörtöki ülésen Makay Sándor előadó jelentette be, hogy a képviselőházi mentelmi bizottsága ebben az esetben nem látja Nesi Pál mentelmi jogának megsértését.

Nagy haraggal pattant fel erre Olay Lajos és bizonyította, hogy igenis ebben az esetben nemcsak

a mentelmi jog van megsértve, hanem a nemzet képviselőinek alkotmányos joga is. A katonaság állam az államban.

— Szoldateszka! kiáltotta *Kubik* Béla. Spitzliket nevelnek a hadseregben!

Olay Lajos azután azt mondta, hogy Nessi jogosan tüntetett a hőhírhímnusz ellen, most a katonaság becsületvesztéssel akarja büntetni.

— Becsülje meg magát, ha tiszt akar lenni! kiáltotta báró Fejérváry Geza honvédelmi miniszter.

Óriási lármát támadt erre. A padokat verték, a fiatalabb függetlenségi képviselők harsányan kiáltottak Fejérvári felé:

— Vonja vissza! Vonja vissza!

Az elnök alig tudta lecsillapítani a háborgó kedélyeket, mikor *Kossuth* Ferencz felállt, higgadt beszédben bizonyította, hogy igenis itt a mentelmi jog súlyosan meg van sértve, mert Nessi, mint a képviselőház küldöttje jelent meg Kolozsváron. *Sebes* Dénes és *Szathmári* Móríc színtén ezt bizonyította óriási izgalmak közepette.

A pénteki tanácskozáson tovább csapkodtak a Nessi ügy hullámai. *Kossuth* Ferencz és *Visontai* Soma tüzes beszédeket mondtak a képviselői mentelmi jog védelmére s tiltakoztak az ellen, hogy a katonai hatóság megfélemlítse, terrorizálhassa a képviselőket. *Eötvös* Károly nagykovácsi képviselő remek beszédet mondott, többek közt így szólva:

— Elvárom a királytól — nem a király tanácsadóitól — hogy a nemzet érzelmeit tisztulják. Azért, hogy egy képviselő azt énekelte: »Isten áldd meg a magyart«, azért elit lenni nem lehet. Aki pedig katonatiszt akar lenni, az legyen első sorban magyar ember. *Eötvös* Károly beszédének hatása oly nagy volt, hogy az egész szűlsőbal énekelni kezdte a szent magyar imádságot:

Isten áldd meg a magyart
Jó kedvvel bőséggel
Nyujts feleje védő kart,
Ha küzd e lenséggel.

A szombati tanácskozáson *Hódossy* Imre, a nagy-névjog tudós csillapította a kedélyeket. Hirtetve, hogy a mentelmi jog csak privilegium éppen azért a kalmazása és annak korlátai körül böles merseklettel kell élni. Nem szabad tehát úgy kezelni ezt a kiváltságot, hogy gyűlöletessé tegyék. *Hódossy* a jobboldal zajosan megéljenezte, majd *Barabás* Béla hatásos beszéd kíséretében határozati javaslatot nyújtott be, hogy mentsen ki a Ház, hogy Nessi Pál mentelmi joga meg van sértve s hogy a képviselőház ezért a megtorló lépéseket tegye meg.

Hétfőn *Battagi* Géza szolt a Nessi-ügyhöz, bizonyítva, hogy ebben az esetben nincs mentelmi jogsértés. *Kubik* Béla azt mondta, hogy a kormány-

párti képviselők ebben a kérdésben a függetlenségi-ekkel éreznek, de a szólástól el vannak parancsolva.

— Ki mondta? kérdezték jobbról.

— Nem vagyok tanítványa a honvédelmi miniszternek és nem deuceziálok senkit — szolt *Kubik*. *Zboray* Miklós szintén a függetlenségi párt álláspontját támogatta, majd *Beöthy* Akos mondott rendkívül nagy hatású beszédet, majd *Thaly* Kálmán és *Papp* Zoltán tüzelték az amugy is lánggra lobbant szenvedelmeket.

A keddi tanácskozáson *Vázsonyi* Vilmos jogi szempontból bizonyította, hogy a mentelmi jog meg van sértve. *Bartha* Miklós határozati javaslatot nyújtott be, hogy a képviselőház utasítsa a honvédelmi minisztert, hogy az utasítsa a katonai hatóságot, hogy mielőtt Nessi Pál ellen a becsületügyi eljárást megindítaná, kérje ki a nevezett képviselőt a Háztól. Ezt a megoldási módozatot a képviselőház minden oldaláról helyeselték. S miután a Nessi-ügy miatt a képviselő urak egy hétig már kiezivakodták magukat, szerdára egy napi vakációt szavaztak meg, azt tartván, hogy hat napi veszekedés után édes az egy napi nyugalom.

A nemzeti muzeum száz éves.

A Magyar Nemzeti Muzeum mult héten ünnepelte létesülésének századik évfordulóját. Ugyan ekkor leleplezték *Széchenyi* Ferencz gróf szobrát, aki száz év előtt könyveinek, régiségeinek és éremgyűjteményeinek felajánlásával alapját vetette a muzeumnak.

Nem első eset a históriában, hogy az irodalom és a tudomány készíti elő a jövődőt a politikuskok és a hazafiui cselekedetek számára. Így látjuk ezt például s francia forradalmat megelőző korszak történetében; ujabban a német egység megalkotását is egy nagy és heves irodalmi harc előzte meg. A magyar históriában *Kazinczy* korszakában kezdődött az a szellemi áramlat a nemzeti egyéniség és nemzeti érzés szolgálatában, a mely leghevesebb feszültségét és legfelsőbb fokát *Berzsenyi*, *Vörösmarty* és *Peöffi* költészetében, tetejét és koronáját pedig a negyvennyolcas eseményekben érte el. Ennek a nagyszerű áramlatnak volt egyik mozzanata a hazafias törekvések láncolatában a nagylelkű áldozás a nemzet oltarán, első sorban: a Magyar Nemzeti Muzeum alapítása, azzal a rendeltetéssel, hogy a kultura terén öregbitse a nemzet lanyha erejét s illő

MEGJELENT

a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete (Budapest, V., Alkotmány-u. 31.)

ŐSZI és TÉLI, valamint SZÜRETI árjegyzéke
Kívánatra azonnal bérmentve megküldetik

hajlékot adjon régi dicsőségünk emlékezetes ereklényeinek befogadására.

Csak az a kár, hogy a Nemzeti Múzeum gazdag tartalma, tárai és gyűjteményei nem láthatók egyazon keretben, hanem szerteszéjjel vannak szórva mindenféle bérházban, az egyik gyűjtemény itt, a másik ott. A százados évfordulót azzal kellene valóban emlékezetessé tenni, hogy e nevezetes alkalomból gondoskodnánk új helyiségről, a mely a múzeum minden tartalmának egységes elhelyezésére módot adna.

A „Gotterhalte“ története.

A sok bajt szerző osztrák himnus, melyet „néphimnus“-nak elismerni a magyar nem volt és nem lesz hajlandó, ebben az esztendőben lett százöt esztendő. A mikor megszületett, nagy örömet szerzett egy öreg császárnak, de utóbb, mint éppen most is, annál több gondot és keserűséget nekünk. A Gotterhaltet 1797. február 12-én játszották először a Habsburgok birodalmának összes színházaiban. A himnusz előadását nagy előkészületek előzték meg. Haydnnak már Angolországban való tartózkodása alatt, mikor az angolok nemzeti dalát, a Good save the King-et először hallotta volt, támadt az a gondolata, hogy hazája, Ausztria számára hasonló nemzeti dalt komponálni. Nemsokára visszatért Bécsbe, ahol haladéktalanul fölkereste pártfogóját: Van Swieten, s közölte vele tervét Van Swieten nemesak hogy helyeselte tervét, hanem meg is ígérte neki, hogy tőle telhetőleg segítségére lesz megvalósításában. Az irányadó körök nagy elragadással üdvözölték Van Swieten ajánlatát s különösen Károly főherceg s a tábornoki kar tartották fölülte kívánatosnak, hogy egy lelkesítő nemzeti dalt komponáljanak. Van Swietennek ezek után könnyű volt megnyerni a tervnek Alsó-Ausztria kormányelnökét, gróf Saurau Ferenczet. A kormányelnök alkalmas embert keresett, aki Haydn kompozíciójához a szöveget megírja. Hosszas keresés után és válogatás után Hascha Lőrinczet, a Teréziánus esztétika-tanárát bizta meg, hogy Haydnal egyetértően írja meg a himnusz szövegét. Így jött létre a „Gott erhalte Franz den Kaiser“, kezdetű szöveg, a melyet elkészülte után azonnal átadtak Saurau grófnak. Az osztrák kormányelnök, valamint a tervbe beavatott tábornokok, rendkívül silánynak tartották a szöveget s csakis az idő rövidsége a Haydn sikerült kompozíciójára való tekintetből fogadták el. A Gotterhalte bemutatását 1797 február 12-ére — I. Ferencz születése napjára — tervezték: a mű bevonulását azonban az uralkodó előtt titokban tartották. I. Ferencz mit sem sejtve a neki szánt meglepetésről, a kitűzött napon, a rendes időben jelent meg a színházban. Ekkor már mindenki helyen ült. Megkezdtek az előadást. A repertoáron levő darab előtt a zenekar és az egész személyzet az új himnuszt adta elő. I. Ferencz ez annyira meglepte, hogy könnyezve köszönte meg az ovációt a mögötte álló Saurau grófnak. De még jobban meg volt hatva, mikor meghallotta, hogy a birodalom összes színházaiban előadták az este az új himnuszt. Néhány nap múlva már kiadták a hadsereg-parancsot, amelyben az összes parancsnokságoknak meghagyták, hogy tanitassák be zenekarral az új himnuszt. Így került a Gotterhalte a hadseregbe. A silány szöveg továbbra is megmaradt.

Azok közül, akik azelőtt ócsárolták, nem jutott eszébe senkinek, hogy más szöveget irassanak. 1835-ben V. Ferdinánk trónralépése után ezt a szöveget módosították ugyan, de a jelenlegi „Gott erhalte, Gott beschütze unser Kaiser, unser Land“ kezdetű szöveget csak tizenkilenc évvel később fogadták el hivatalosan. Seidl írta I. Ferenc József esküvőjére az új szöveget, amelynek ünnepies alkalmakkor való használatát az 1854 március 27-én kelt császári parancs rendelte el. A császári parancs nem nekünk szól, mert nekünk császáruk nincs, csak királyunk. Még az emlék is gyászos, mert akkor rendelte el a császár, mikor a zsarnokság elnyomása alatt szenvedtünk. Nem kell az a nóta se testünknek, se lelkünknek és csak a hazaárulók előtt lehet kedves e hazában.

A gazdasági munkás pénztár a jászok és kunok földjén.

Lippich Gusztáv Jász-Nagykun-Szolnokmegye főispánjának meghívására nagy számmal gyűltek össze a jászok és kunok, birtokosok, lelkészek, hatósági tisztviselők, tanítók, hogy a munkássegítő-pénztár ügyét megvitassák. Az értekezlet kimondotta, hogy az értelmiség komoly kötelességet vállal abban, hogy a földmívelési miniszter emberbaráti intézménye minél nagyobb rétegre terjeszse ki áldásait. A birtokosokhoz fölhívást intéz, hogy minden hübb, állandóbb eselédjét irassa be; a községeket föl fogják hívni, hogy ne csak szegődményes alkalmazottaikat irassák be, de minden község erejéhez képest egy-két jóviseletű munkást öreg napjaira biztosítson és a tagsági díjakat fizesse be. Mivel pedig a nagyobb számban való beiratkozás — mint a tapasztalat igazolja — azon fordul meg, hogy az érdekeltek az ő jóvöltukat szolgáló intézményről helyes tájékozást nyerjenek, minden alkalmat föl fognak használni terjedésére. Több megyebeli lelkész kijelentette, hogy a kura pasztorális alkalmával ejt szót ez emberséges alkotásról. Az általános lelkesedésnek sikere is van már, mert több helyen a helyi bizottság megalkakulása idejét is kitűzték.

Követendő példa. Igen örvendetes példáját láttuk annak, amiről ezikkünk szól, hogy a szövetkezetek körében a szövetkezeti eszmének nemcsak anyagi hasznát, hanem erkölcsi hivatását is kezdik felismerni. Ez a szerep az, amelyben a testvéri összetartáson alapuló szövetkezés legszebb diadalát üli s örömmel konstatáljuk mindig, ha azt látjuk, hogy vidéki szövetkezetek igazgatósága a szövetkezetek ezen magasztos oldalát is teljesen felfogják. Legújában az osli-i fogyasztási szövetkezet elhatározta, hogy az évi 666.75 kor. tiszta jövedelemből, a szövetkezet erősítése céljából 600 kor. a tartalékalaphoz csatol, 66 kor. 75 fillért pedig jótékony célokra szán. Az igazgatóság ezen szép határozatát nem dicsérhetjük eléggé s csak kívánnunk lehet, hogy minél több szövetkezet kövesse a példát.

Boreczetkészítés.

Több oldalról jött kérdés a boreczetkészítés végett, hogy az idején savanyu borból, miként lehetne boreczetet készíteni. Egyik előfizetőnknek szóló feleletünket, mint általános közérdekű, itt adjuk.

A boreczet-készítésre éppen a gyenge, alacsony szesztartalmu borok a legalkalmasabbak, mert ezek szesztartalma legkönnyebben és legtökéletesebben változik át eczetsavvá. Ezért a kellően meg nem érett szőlőből szűrt must igen jól felhasználható eczet készítésére.

Figyelmeztetem azonban, hogy a mustot közvetlenül nem lehet és nem szabad eczet-készítésre alkalmazni, hanem először is ki kell azt rendszeresen erjeszteni, hogy a cukortartalom teljesen átváltozzék szeszó és az erjedés egyéb termékeivé. Más szóval: meg kell várni, míg a forrás teljesen befejeződött és a seprő fenékre szállt s ha ennek megtörténte után tisztán lefejtettük a bort a seprőről, akkor fogjunk az eczetkészítéshez.

Ez pedig több hektóliterre menő bornál a következő módon végezhető.

Czélünknek megfelelőleg kiválasztunk egy megfelelő nagyságu ($\frac{1}{2}$ —2 hektóliteres) régi hordót; ennek mindkét fenekén. Ugy a felső $\frac{1}{3}$ -rész táján egymáshoz közel néhány tágas szellőző lyukat furunk (u. n. cenztrumfuróval), hogy a levegő jól átjárhassa a hordó belsejét. Azután a hordót valamely jó meleg, tehát télen jól fűtött helyiségben felállítjuk, facsapot ütünk bele és felényi eczettel elegyített borból néhány liternyit (5—10 liter) töltünk bele; az akonanyilást valamint a hordó fenekéin furott lyukakra pár rajzszöggel tüllszövet-darabkákat feszítünk, hogy a legyeket és egyéb rovarokat távol tartsuk. Az eczetesedés 2 hét alatt jól megindul s most hetenként megint 5—10 liternyi bort töltünk a hordóba, de most már tisztán, eczet nélkül. Egy hét múlva megint ugyanannyi bort töltünk a hordóba és ezt addig folytatjuk, míg a hordó $\frac{2}{3}$ -ig vagyis csaknem a fenekén furott lyukakig megtelt. Most egy hét elteltével a csapon át lebecsáthatunk a már kész eczetsavból 5—10 litert s ugyanannyi bort töltünk a hordóba (legzetszerűben egy a hordó fenekéig érő hosszucsövű töleséren át, melyet lopótökből is lehet készíteni). Így megy ez hétről-hétre megszakítás nélkül, ha a hordó jó melegben áll, ami az eczetesedésre okvetetlenül szükséges. A kész eczetet aztán egészen teletöltött és jól bedugaszolt palaczkokban vagy hordóban tartjuk el, mert ha a levegővel el-készülte után is szabadon érintkezik, folytonosan gyengül és végül minden savanyúságát elveszitheti. Zárt edényben ellenben változatlanul eláll.

Barna-törésre csak olyan boreczet hajlandó, a mely ilyen bajra hajló borból készült; az ilyen en erős kénezással (Einschlag-gal) lehet segíteni.

Gy. J.

Gyárosok fészkelődése.

A nemrégiben alakult Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének kilencztagu küldöttsége járt mult héten a kormány három tagjánál: a miniszterelnöknél, a kereskedelemügyi miniszternél és pénzügyminiszternél. A küldöttség szónoka előadta, hogy a gyáriparosok megrövidítésoket látják abban, hogy a tyáripari állami beruházások dolgában a pénzügyminiszter által kilátásba helyezett 200 millió koronából csak alig 100 millió van gyáripari megrendelésekre szánva, míg 50 millió jutna földmívelésügyi czélokra, 30 millió az ungvölgyi vasutara és 17 millió egyéb czélokra. A szónok a gyáriparosok nevében a következő kérelmeket adta elő: 1. legalább 200 millió korona fordítassék tisztán ipari czélokra, ennek az összegnek is 75 százaléka a magángyáraknak jusson; 2. hogy az 1897-iki beruházási programm hajtassék végre egészen; 3. egy esomó viczinális vasutának adassék meg az építési engedély. Széll miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy a kormánynak minden tekintetben szemelött kell tartania, nemcsak a gyáriparat és hogy nem tehet arról az általános európai pangás és nyomásról, mely alatt Magyarország gazdasága és gyáripari érdekei is nyögnek. Az állami beruházások terve már meg van állapítva, tehát már meg nem változtatható és gyorsan fog végrehajtatni. Egyébként a kérelem pontjait meg akarja fontolni. Lukács pénzügyminiszter azt mondta, hogy az egészen szoros értelemben vett ipar szükségletein kívül ebben az országban egyéb és pedig jelentékeny igények és kívánalmak is merülnek fel, a melyek elől a kormánynak elzárkóznia szintén nem lehetséges. A gyáripar érdekében azonban nem lehet felbillenteni az államháztartás egyensúlyát. Láng kereskedelemügyi miniszter megígérte, hogy ő általános szempontból fogja mérlegelni a kérelmet. A kormány tagjainak fenti kijelentéseit megnyugvással vesszük tudomásul, mert nekünk sem lehet más óhajunk, mint az, hogy az ország minden kívánalmái és igényei egyformán teljesíttessenek.

De legelső sorba ne a gyáriparat támogassa az állam, hogy akiknek milliói vannak, még gazdagabbak legyenek. A tőke megkeresi a maga hasznát állami támogatás nélkül is. De adjon az állam a földmívelésre többet, főképpen pedig a tanügyet, a néptanítók ügyét vegye kegyelmébe a milliomos gyárosok helyett.

•Göbéságok• kaczagató székely históriák és elbeszélések. Ezt az érdekes és mulatságos könyvet a „Független Ujság” előfizetői kedvezményes árban: 2 korona helyett, csak egy koronáért és 20 fillér postai díjért rendelhetik meg az irónál. Legzetszerűbb az 1 kor. 20 fillért utalványon beküldeni Péterfy Tamás. IX. Budapest. Köztelök címre.

Ösmeri ön a legujabb „KALMÁR”-ROSTÁT???

Bővebb felvilágosítást KALMÁR ZS. UTÓDA rostagyáros Hódmező-Vasárhelyen. ingyen és bérmentve ad

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Téli munka a szövetkezetekben.

A fogyasztási szövetkezetek legutóbbi országos értekezletén gróf Károlyi Sándor, a »Hangya« elnöke, 5 egyenkint százkoronás jutalomdíjat tűzött ki azon szövetkezetek részére, a melyek az erkölcsi czélok érdekében legsikeresebben munkálkodnak.

Mik ezek az erkölcsi czélok?

A hitelszövetkezetek czélja például — a hitelviszonyok rendezése. Ez a tulajdonképpeni cél. Ha azonban a hitelszövetkezet fölöslegéből közczélra áldoz, ha tagjainak szellemi képességeit emelni törekszik, ha ismeretterjesztő előadásokat rendez a tagok részére, ha meghonosítja tagjai közt a háziipart, — akkor a szövetkezet rendes czélján kívül magasabb erkölcsi czélokért is küzd.

Ez legyen a szövetkezetek téli munkája.

Tudjuk jól, hogy a szövetkezetek tagjai nálunk leginkább kiscgazdák, akiket kora tavasztól késő őszig leköt a föld megművelésének, a termés betakarításának, a magvetésnek nehéz, fárasztó munkája. Csak télen át pihenhet a gazda — mert akkor pihennie kell. Az életet termő rög csonttá fagyott, a nagy természet, a gazdának e műhelye, sivár, kihalt. Pihennie kell erőgyűjtés végett is, bár sok gazda szivesen elengedné a pihenés óráit. Nehéz az élet — a kenyérkeresés gondjai télen se alszanak.

Benépesül télen át a fonó, a koresma. Pedig mind a kettő egyforma kárára van a falu népének. Ezt kellene tehát első sorban a falusi szövetkezeteknek lehetetlenné tenniük.

A módját elmondjuk. Ott ahol csak megteheti, a szövetkezet nyisson az üzleti helyiség mellett egy másik nagyobb fajta szobát. Italmérést szerezhethet magának minden fogyasztási szövetkezet, de erre nincs is szükség. Ez a szoba pótolná a koresmát is — a fonót is. Ez lehetne a gazdanép kaszinója, ahol a téli szórakozás — összekötve a hasznos munkával, tanyát lelhetne.

Egy nagyobb fajta szoba — egy-két asztal és székek kell az egészhez. Könyvekkel ellátja azt a földművelési miniszter és a gazdaszövetség — nem kell egyéb hozzá, mint egy folyamodvány. Az erkölcsös, divajságtól mentes szellemet biztosítja az ebben a helyiségben, hogy a fiatalok nem szabadjára, hanem az öregek felügyelete alatt vannak mindig.

De menjünk tovább.

Egy kis jóakarattal a kellemesből hasznost is lehet csinálni. Ezt a szobát fellehet használni háziipari munkateremnek is. Annyi különböző helyen rendeznek az országban ma már háziipari tanfolyamokat, hogy bizonyosan minden faluban akad ember, aki ért hozzá. Ez aztán tanítsa meg polgártársait. A kosárkötés, fafaragás — az asszonyoknál a finomabb szövés, a varrás, a himzés tudománya egy télen át közkinésévé lehet az egész falunak. Milliokat spórolhat meg az ország népe, ha a háziipar meghonosul minden faluban. Manapság a gazdaember még a kapanyelet is, — a burgonyahordó fűzfakosarat is boltban veszi. Micsoda szegény ez, ha elgondoljuk, hogy ezeket a dolgokat mind az osztrák és cseh ember csinálja.

Ez volna nagyjában a szövetkezetek téli munkarendje. Megvalósítani annyival is inkább érdemes volna, mert a mint mondtuk, a törekvőbb szövetkezetek elnyerhetik a Károlyi Sándor gróf kitűzte jutalmak egyikét. Akkor pedig krajczár nélkül megvalósíthatnak mindent, — megteremthetik a falu boldogságát.

Farkasok a juhakolban. Hogy megférnek békében, bizonyítja az, hogy ma, amidőn a szövetkezetek a kereskedők ellenségeskedésének czélpontjai s különösen a fogyasztási szövetkezetek vonták magukra azoknak haragját, Angliában, a rochedale-i becsületes takácsok hazájában van egy hely, ahol a szövetkezetek hasznát még a kereskedők is elismerik. *Manchester* közelében, *Walkden* bánya- és gyárvárosában a szatócsok tagjai a fogyasztási szövetkezetnek s annak raktárából szerzik be az árukat. Ez az eset nem áll példátlanul, amennyiben nemrég a »Hangya« egyik vidéki szövetkezte is azon kérdéssel fordult a központhoz, hogy vajjon elárúsíthat-e egy kiskereskedőnek, aki árucikkeit a szövetkezetnél kívánja beszerezni? A központ igazgatósága szívesen adta beleegyezését, azon esetre, ha a kereskedő is a tagok sorába lép.

Népbolondítás. Némely vidéken, különösen Erdélyben azon téves hír terjedt el a szövetkezetekről, hogy azok azért alakulnak, hogy utiköltséget adjanak az Amerikába kivándorlóknak, sőt többen egyenesen azzal fordultak a központhoz, hogy ily szövetkezeteket alakítsanak. Természetesen ezen hír minden alapot nélkülöz, mert a szövetkezetek segítenek a szegény embereken, de nem úgy, hogy elküldi őket a hazából, a messze ismeretlen, idegen távolba, honnan rendszeren az ott jártak teljesen tönkre téve, koldusszegényen térnek vissza és még örülnének, ha csak legalább oly dolguk volna, mint kimenetelük előtt volt. Ily czélra a szövetkezetek fel nem használhatók, hanem ellenkezőleg kötelességük az ily ügyben hozzájuk fordulónak az említett veszélyekre figyelmeztetni. Az ilyen népbolondítások szomorú képet mutatnak az odavaló tanítók munkálkodásáról. Mert, ha a népet felvilágosítanak, akkor téves tanok nem foroghatnak a nép között.

• TÖRVÉNYKEZÉS •

Kéttős halálos ítélet. Két évvel ezelőtt 1900. november hó 20-án gyilkolta meg Szatmár mellett Papp Béla szerencsétlen öcsesét és 1902. november hó 20-án két ember fölött modták ki ismét a halálos ítéletet a szatmári esküdtek. Dobje Alexa és Bura Mihály komorzani oláh parasztok ez év június 7-én éjjel több fejszeapással előre megfontolt szándékkal megölték az alvó Bura Györgyöt. A gyilkosságnak véletlenül szemtanuja volt Fazeka Togyer. Az esküdtek hétnél több igennel mondták ki a bűnöst, s ennek alapján a bíróság *kötél általi halálra* ítélte a vádlottakat. Védőjük semmisségi panaszt jelentett be.

Előrelátó tolvaj. Szlávik András esabai 17 éves suhanéz általában lopással tartja fenn életét mint dologkerülő, már vagy 13 hónapi börtönt kell le-szolgáltatnia és pedig 7 hónapot e hó 17-én kapott azért, mert április 19-én egy mérleget lopot el Szabó Jánosnétól azon czélból, hogy a hentesektől kolbászt fog lopni s legyen mivel kimérje. Tényleg el is emelt másnap éjjel 26 szál kolbászt, mérte is jó olesón, míg nem a rendőrség letartóztatta. Megnyugodott ugyan az ítéleten, de kijelentette, hogy jobb lett volna, ha a nyáron zárják be, mikor meleg van, mert épen most kezdődik a kolbász ideje és a télen azt újra árulni akarta.

A baromfikereskedő. Óré Lajos dobozi lakos ez év telén nagyon unta magát és elhatározta, hogy felesap aprójszág-kereskedőnek; az »üzlet« február végéig jövedelmezett is, mert éjjel összeszedte a tyukokat és asszonya elvitte Békésre és bár olesón adogatta el, de azért mégis jól kijöttek vele. Azonban február végén rajta érték s vége lett az üzletnek. Mondta is Óré Lajos, hogy tavaszra válván az idő, nem is akarta az üzletet folytatni, a most következő télen meg nem lesz alkalma, mert állami ellátáson lesz a télen, kapván 8 havi börtönt.

A legdrágább pör. Newyorkban most a nap hőse Molineux Roland milliomos, akit méregkeveréssel vádolva halálra ítélték s most, miután négy esztendeig volt fog-ságban, egy újabb esküdszék fölmentette. A fölmentő verdikt kihirdetése után Molineux-t sok ezer főből álló tömeg éljenezve kísérte lakására Brooklynba. A tömeg nagyon ünnepelte Molineux atyját, Molineux tábornokot is, aki fáradságot és költséget nem kimélve mindent megtett, hogy fiának pöre újabb esküdszék elé kerüljön. A zsűrinek több tagja nyilatkozatot tett közzé a lapokban, hogy a közvádlnak egyáltalában nem sikerült a gyil-kosságot bebizonyítani és ezért csak természetes dolog, hogy a vádlottat fölmentették. A négy év óta huzódó szenzációs pör az államnak több mint egy millió koro-nájába került s csaknem ugyanannyit költött el Molineux atya is, hogy fiát megmentse. Molineux Roland felesége, aki négy esztendő óta került férjének családját, most ismét kibékült férjével. Molineux börtönében két szín-darabot írt, amelyeket legközelebb fognak előadni.

• MI UJSÁG? •

A király betegsége. Ő Felsege a király egész héten gyöngékedett. Betegsége, bécsi hírek sze-rint, sokkal súlyosabb, mint eleinte hitték. A ki-rálynak ugyanis vesebaja van, a mit Neusser tanár, a bécsi egyetem nagyhirű orvostanára állapított meg. E hirt némely lap valótlannak mondja s azt állítja, hogy a király betegsége fájdalmas ugyan, de nem veszedelmes. Annyi azonban bizonyos, hogy királyunk gyöngékedik, minek jobbra fordulását óhajtjuk.

A tél. Az idén a tél a szokottnál korábban és nagyobb erővel köszöntött be és korai érkezésével sok bajt és kárt okoz a gazdaközönségnek, mert egyrészt sok helyen félbe kellett miatta hagyni a szántás-vetést és így sok gabonaföld maradt elvetet-len, másrészt pedig megakadályozta a répa betakari-tását és a szőlőfedést. Egyébként azonban megféle-mős szabályossággal vette át uralmát. Fokozatosan hűlt le a levegő s most már több mint egy hét óta a fagypontra alul áll a hőmérő higanyoszlopa. Egyes vidékeken a hideg nagy fokot ért el, de általában véve az ország tulnyomó részében eddig nem volt tulságos a hideg. A nyugoti és déli részeken a minap megindult a havazás s így a vetések rövid idő múltán jó hótakaró alá kerülnek. S a hórétteg való-szerűleg tartós lesz, mert a föld mindenütt kellően felfagyott. A főváros szintén fehér hótakaró alá ke-rült szerdán délután, mely ugylátszik tartós hó lesz, mert fagyra esett.

Vidéki cselédleányok veszedelme. A rendőrség le-tartóztatta Juhász Mari 35 éves cselédet, aki ellen sok vidéki cselédleány tett feljelentést a rendőrségen. Juhász Mari az utcán megszólította a vidékről fel-került tapasztalatlan cselédleányokat s valami fur-fanggal, rendesen azzal, hogy tud nekik jó helyet, elszedte a batyujokat és megszökött. Az volt a ren-des szokása, hogy egy átjáróházba ment, azt mond-ván az áldozatnak, hogy várjon reá, mindjárt jön. Amíg a leány vároközött, ő a másik kapun elillant.

Összenőtt ikrek. Kukujevce, szerémségi faluban Pravda Teréz parasztasszony ikreket szült, akik nyaktól köldökig össze voltak növe. A jól kifejlődött ikrek néhány órával születésük után meghaltak. A falu lakossága tömegesen járt esodájára az ikreknek.

Nemes emberbarátok. Örömmel emlékezünk meg azok-ról a nemes szívű emberbarátokról, akik saját költségü-kön biztosítják cselédjeiknek a gazdasági munkássegély-pénztár áldásait. Legújabbán a következő áldozatkészsé-gekről kaptunk hírt. Bárány Biedermann Rezső értesítette az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár igazgatóságát, hogy szentegáti uradalmának mindazon gazdasági cselédjét, akik az ő szolgálatában már egy esztendőt eltöltöttek, I. csoportbeli tagokul beiratja a pénztárba, s tagsági díjaikat saját pénztárából fizeti. — Deutsch Zsigmond, herczeg Esterházy uradalmának fő-bérlője hasonlóképen arról értesítette az igazgatóságot, hogy bérgazdaságának mindazon cselédjét, a kik már 5 év óta szolgálatában állottak, szintén saját költségére be-iratja a munkáspénztár tagjai közé.

Égő petroleummedenczék. Odesszából írják, hogy multhéten a Nattasen cég rakodóhelye, amelyen tartálykocsikat töltenek meg, lángokban állt. Hat ötvenezer pudos nagy és öt kis petroleummedenceze égett. Az iroda, a gépház, a munkáskaszárnya és hat tartálykocsi már elégett. A tűz mintegy 3600 négy-szögölnyi területen pusztított. A telep nincs bizto-sítva. A kár egy millió rubelre tehető.

Nemzetközi macskakiállítás. Még ilyen sem volt nálunk, de december 4-től 9-ig macskakiállítás lesz a király bérpalotájában (Kigyó-tér 1. sz.) a 16. számú üzlethelyiségben. Bejelenthetők a kiállításra a házi-macskák mindenféle színben, továbbá. man-sziam, perzsa, Ginster, amerikai és kínai macskák, félvérű angóra, óriási, algiriai és afrikai álarezos angóra macskák. A kiállítás bezárásával díjakat fognak kiosztani a fajtisztaság és különféle hasznos tulajdonságok figyelembe vételével. Díjakul kiosztanak arany, ezüst, bronzérmeket és okleveleket.

Megölték a falu rosszát. Nyír-Megyes község borzalmas módon szabadult meg egy veszedelmes csavargótól. Sepa Józseftől, akit valósággal a falu rosszának tartottak. Sepa Józsefet, a falu rosszát megölték. Tancs Imréné szül. Varga Juliánna István nevű fiával hajtotta végre a borzalmas gyilkosságot. Sepa ott lakott az asszonynál. A gyilkosság napján hevesen összetűztek. Sepa fenyegetéssel állott elő, hogy meggyilkolja az asszonyt és a fiát s rájuk gyújtja a házat. Ez bősztette fel az asszonyt és fiát, akik erre neki estek Sepának és megverték. Az asszony késsel, a fiu pedig kapával támadt Sepára s addig kaszabolták míg meg nem halt. A borzalmas gyilkosság nagy rémületet idézett elő a kis községben. A gyilkosokat letartóztatták.

Szeszfűző tanfolyam. A földművelésügyi miniszter a kassai m. kir. gazdasági tanintézetben gazdasági tanítványok és szeszgyártulajdonosok számára 1903. évi január 5-től 20-ig tartó szeszfűző tanfolyamot rendez. Erre a tanfolyamra leendő felvétel czéljából 1902. évi december 25-éig lehet jelentkezni a fentnevezett tanintézet igazgatóságánál.

Hamis tizkoronások. Láng Lajos kereskedelmi miniszter arra való tekintettel, hogy Budapesten újabban több tizkoronás hamis bankjegyet fedeztek fel, utasította a posta- és táviróhivatalokat, hogy a tizkoronás bankjegyek elfogadásánál nagy óvatosságot fejtessenek ki, mert a hamisítványok feltűnően hasonlítanak a valódiakhoz. A hamisított bankjegyek ismertető jelei a következők: A valódi tizkoronás jegyek főrajza óles violaszínű vonalakat tüntet fel, míg a hamisítványok elmosódott, inkább barnás-színű képet nyújtanak. A valódi jegyeknél a felülnyomat tiszta kékesfekete vonalakkal van nyoma fehér papírra, míg a hamisítványoknál a felülnyomat csak igen homályosnak látszik, azonkívül a hamisítványokon a sorozatok és számok színe ugyanaz, mint a főképe, csak hogy át lettek rajzolva.

Arany az utca kövezetében. A Colorado állambeli Altman város abban a szerencsés helyzetben van, hogy aranytartalmu kövekkel rakhatja ki utait. Az utcák kövezésére ugyanis egy szünetelő aranybányából hordták a köveket. Természetesen nem gondolta akkor senki, hogy a kő aranytartalmu. A köveket összetörték s behintették vele az utakat. Valaki rájött, hogy a kövek aranytartalmuak. Lett erre riadalom. A városi hatóságnak rendőrökkel kellett őriztetnie az utakat, nehogy elhordják az egész kövezetet. Azt mondják, hogy egy-egy tonnányi kőben körülbelül 20 dollárnyi arany van. A bányatársulat, melynek bányájából a kövezésre használt követ hordták, most nem ad többé e czélra követ, hanem megkezdte a munkát a régóta szünetelő bányában.

Katona József emléke Kecskeméten. Katona Józsefnek, a »Bánk bán« költőjének emlékét kegyelettel őrzi Kecskemét, a nagy költő szülővárosa. Egyik legszebb terén már régebben emlékszobrot állított a költőnek, legutóbb pedig a város díszterme számára Roskovics Ignác által megfestette Katona arcképét. Legújában pedig a város elhatározta, hogy a régi emléket kiveteti a költő sirja fölé s az emlék helyébe álló szobrot emeltet, melynek kivitelével egyik előkelő fővárosi szobrászunkat bizza meg.

Százhárom éves asszony halála. Debreczenben egy köztisztelőben álló matróna, özv. Wolf Abrahámné halt meg 103 éves korában s így Wolf Abrahámné három század letünésének és születésének volt a tanuja. A bibliai nagy időt élt tisztos matrónát egy ma is élő, 86 éves leánya siratja, A rendkívül érdekes öreg hölgy már mintegy 10 év óta nem mozdult ki sehova unokája házából. Elénk. friss emlékezőtehetsége megmaradt, különösen Kossuth Lajosról emlékezett áldó szeretettel, mert a nagy Kossuthot személyesen ismerte és debreczeni időzése alatt többször beszélt is vele.

Templomszentelés. Vasárnap nagy ünnepség volt Torontál-Erzsébetlakon. Ekkor szentelték föl ugyanis az új ág. ev. templomot, melyet *Darányi* Ignác földművelési miniszter építtetett a telepés községnek. A felszentelésen a minisztert *Scholtz* Gyula miniszteri tanácsos képviselte s az egyházi szertartást követő díszlakomán számos hazafias felköszöntőt mondtak.

Tűzoszlop az égen. Baranya-Vörösmarton ritka égi tüneményt láttak e hó 13-án hajnali öt órakor. A hold magasan állt az égen a mikor egyszerre gyors villanással tűzoszlop jelent meg az égen, látszólag öt-hat méternyire a hold alatt. Az oszlop, a melynek hossza körülbelül öt méternek látszott, erősebb fénnnyel ragyogott, mint a hold. Három-négy perczel később fokozatosan esőkent a jelenség hossza, vastagsága és fénye, míg végre kigyózó alakot öltve, eltűnt.

A *Pesti Hengermalom-Társaság* mai hirdetésére felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

Jenes Vilmos gyógyszerész mai számunkban megjelent hirdetésére olvasóink figyelmét bátorodunk felhívni.

JENCSES-féle

Magyar Restitutios-Fluid

lovak és szarvasmarháknak.

gazdaságban nélkülözhetetlen.

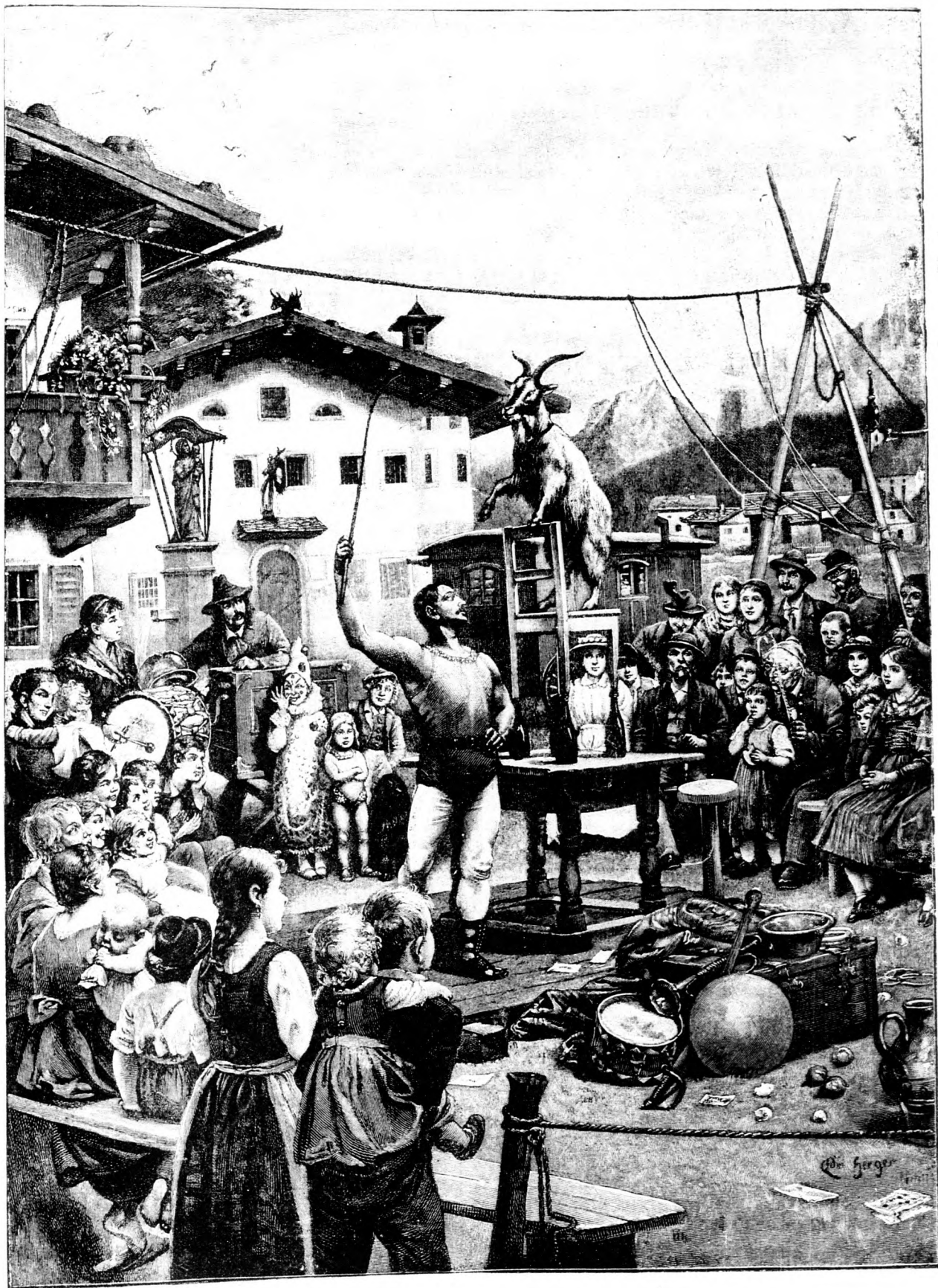
Az állatok izomerejét fokozza, kitaratóvá, erőssé teszi; megátolja a lábak merev benulását, az intágulást s az ugynevezett pókosodást.

— **Ára 2 korona.** —

Postán 2-60 korona beküldése után bérmentve küldi:

JENCS VILMOS gyógyszerész-tartára
Budapest, II. ker., Széna-tér 1. sz.
Főraktár:

Dr. Egger, Nádor-gyógyszertárában
Budapest, VI., Váci-körut 17.

Komédiások falun.

• GAZDASÁGI DOLGOK •

Trágyázzuk a gyümölcsfát.

Sok ember azt hiszi, hogy a gyümölestermelés a legegyszerűbb dolog a világon. Az ember elülteti a gyümölcsfát, azután megvárja türelmesen, míg meg-nő és a termés megéri rajta; akkor azután leszedi. Enni sohasem kér az Istenadta, tehát nem is kap. Enélkül is olyan türelmes, olyan háládatos az a gyümölcsfa. Nem tesz úgy, mint például a buza; a melyik, ha nem viszik neki helyébe a táplálékot, ő ugyan nem erőlteti messze a gyökereit; inkább úgy marad silányan.

A gyümölcsfát már nem hagyja olyan hamar eszerben élelmessége. Ért a kölesönkérésekhez is. Méternyi távolságban szétküldi gyökereit: azok nagy okosan hatolnak előre minden irányban, s ki vallatják a földet: »adnál-e valamit enni, ha elvinnénk tőled szépen. Mert felülről nem kapunk«. S hosszú utakon nehéz munkával felszállítják a táplálékot: izletes mosolygó gyümölcsök készülnek abból. A gazda pedig leszedi azokat, s örül neki, hogy milyen könnyű munkával jutott hozzájuk. Az ám! látná csak, mi-coda kétségbeesett munkát végeznek oda lenni a gyökerek. Hogy kutatnak ki minden zugot, a hol a tápláléknak egy morzsáját is megérik. Mert érezni tudnak azok. Hanem egyszer a föld is csak azt mondja: nincs tovább, nem kaptok többet, mert magam is el szegényedtem. Arra aztán a termés maradozik el, a fa mind ritkábban és ritkábban terem és lassacskán száradni kezd. Láttál-e már száradó gyümölcsfát? kedves olvasóm! a melyet nem a szél csavart ki, nem a tél hidege dermedt meg. Hanem a melyik termőerejéből kifosztogatott földben, lassan, sorvasztó inségben szenved! előted gyengül el s hal meg. Nem úgy mint más növény, a melyiknek egy magja a jövő évben újat hoz. Hanem úgy mint régi ismerősünk, jó barátunk, atyáink öröke: a melyik ha kidül, egy emberöltő kell, hogy magja után ismét gyümölcsöt szedjen! Nem a legnagyobb könnyen meglehetne őrizni a gyümölcsfát, hogy sok-szor is teremne, meg jól is teremne, egy kis trágyával. A trágyázásra most van a legalkalmasabb idő, egészen február hónapig. Ilyenkor a gazda is jobban reá ér, mint a nagy dologidőben. Azonkívül a téli nedvesség feloldja a trágyát, s leviszi a földbe, a hol a gyökerek könnyen hozzájuthatnak.

Mert a gyökerek télen át is dolgoznak. Össze gyűjtik azt a táplálékot, a mire a fának tavaszkor a levélhajtáshoz s rügyképzéshez szüksége fog lenni. S ha télen sok tápanyagot gyűjthettek össze, úgy a fa is vígan fog diszteni tavasszal. A trágyázásnál a ló- és szarvasmarha-, vagy a juh- és marhatrágyakeverék egyformán alkalmas. Ha baromfitrágyánk van, keverjük közé azt is; az emelni fogja a hatást. Felhasználható még az összegyűlt vér és az emberi ürülék is. Ha van rá időnk, jó, hogyha ezeket a trágyaszereket összekeverve legalább egy-néhány hetig a trágyadombon hagyjuk állani. S azután, mikor a trágyázás ideje eljön, kivesszük a gödörből s földdel keverve adjuk a gyümölcsfa alá. Most már ha meg van a trágyánk, az a kérdés, hogy

juttathatjuk azt legokosabban a gyümölcsfához? Ha szét teregetjük a törzse körül, az nem sokat ér. A fa gyökerei rendszeren mélyebben vannak, s ezért a felül elszórt trágya nem használ nekik.

Arra kell tehát törekednünk, hogy a trágyát minél közelebb juttassuk a gyökerekhez. Ez pedig igen egyszerű dolog. Tudjuk azt, hogy a fa gyökerei a törzse körül olyan terjedelemben ága: nak el, mint a lombzat. Addig, míg az ember feje fölött lombzat van, a lába alatt bizonyosan gyökereket talál. Tehát a törzse körül különböző helyeken 3—6 lyukat ásunk, de úgy, hogy a lyukak a lombzat alá es-senek. A lyukak mélysége 40—50 cm. legyen, széles-ségük pedig olyan, hogy az ásó éppen beléjük férjen. Az így elkészített lyukakba azután be öntjük a trágyát. A trágyát a gyökerek közvetlen közelébe juttattuk; a hol azt azok a télen át biztosan és teljesen felhasználhatják.

A lyukakat a trágyázás után ne temessük be földdel. Hanem tömjük tele mohával, lehullott levelekkel. Mert ezeken a megmaradt lyukakon a nyáron át nagy szárazságban könnyen adhatunk egy-két kanna vizet is a gyümölcsfa gyökereinek. A lyukak ásásánál arra azonban vigyázni kell, hogy a gyökereket meg ne sértsük. Ha a lyuk ásása közben gyökér állja utunkat, kezdjük el az ásást más helyen s a megkezdett lyukat temessük be földdel.

Ez az eljárás, kedves olvasóm, a mellyel gyümölcsfádat jó erőben tarthatod s magadnak szép jövedelmet biztosíthatsz.

Ne mondtam légyen én ezeket hiába. Ha elmégy leveleitől megfosztott gyümölcsfáid mellett, jusson eszedbe, hogy azok sem hozzák pusztán a levegőből a zöld lombkoronát s a zamatos gyümölcsöket!

A tehének téli etetése vajnyerés szempontjából.

Hogy a tehének téli etetésének melyik módja a leghasznosabb a sajt- és vajnyerés szempontjából, erre nézve számos kísérletek allnak fön-n. A vaj és sajt minőségére és ízére — nagyon természetesen — első sorban vannak befolyással a takarmányok, továbbá ezek elkészítési módja s mi-kénti adagolása. Nyáron egészen más úgy intézni a dolgot, hogy a nyújtott takarmányok után nagyobb mennyiségű és izletesebb tejet produkáljanak az állatok; a legelő, zöldtakarmány mindezt előmozdit-ják. Télen azonban a száraztakarmányok répa, eset-leg különféle erőtakarmányok etetése, az egyforma-ság, nagyban befolyásolhatják a tejmennyiséget ép úgy, mint annak minőségét. Hogy mennyiben és a különböző takarmányoknál miképen, erre nézve tájé-koztatást nyújthatnak a következő érdekes meg-figyelések.

Egy kísérletnél, ahol arra nézve tétettek észle-letek, milyen takarmányok után adnak több és jobb vajat télen a tehének, a következőket észlelték. A tehének a szénát szálisan, a szalmát szeckázva kapták. A gumós növényeket fölaprózva szeckával és liszttel keverve. Erőtakarmányt pogácsa alakjában külön.

Egy másik csoport párolt szeckát kapott s itt kiderült az, hogy ez hátrányosan hat az állatok egészségére, hátrányosan hatott továbbá a borjuzásra is, mert sok tehén elvetélt. A tejhozam azonban nagyon jó volt, ami annak bizonyítéka, hogy a pá-rolt takarmány a tejelésre jobban hat. Olyan gaz-

daságokban tehát, ahol a tejnyerés a főczél, a párolt takarmány etetése ajánlatosabb.

A gumós növények etetése után sok és tartalomdust tejet lehet nyerni, azonban pl. káposzta etetése vagy savanyított csalamádé etetésénél a vaj halovány lesz, mesterséges festést igényel s a tej gyorsan romló lesz. A mesterséges takarmányok között első sort foglalnak el az olajban szegényebb lenmagpogácsa. Továbbá a kukoriczaliszt. A kukoriczaliszt szecskával, répával, széna és kevés lenmagpogácsával etetve, nagyon jó hatással van a tehének téli tejelésére. Másrészt azonban az olajdus lenmagpogácsa etetése után izetlen és puha vajat kapunk.

A szesz és sörgyári hulladékok etetése ott, ahol a vaj- vagy sajtnyerés képezi a főczélt, szintén hátrányos. Mert igaz, hogy ezek után sok tejet kapunk, de az ebből a tejből készült vaj és sajt nem zsirdus, törékeny. Még ha kisebb mennyiségben etetjük is a törkölyt, moslékot akkor is a tej gyorsan romlékony lesz és hamar savanyodik.

Gyöngyvirágot télen virágzásba hozni.

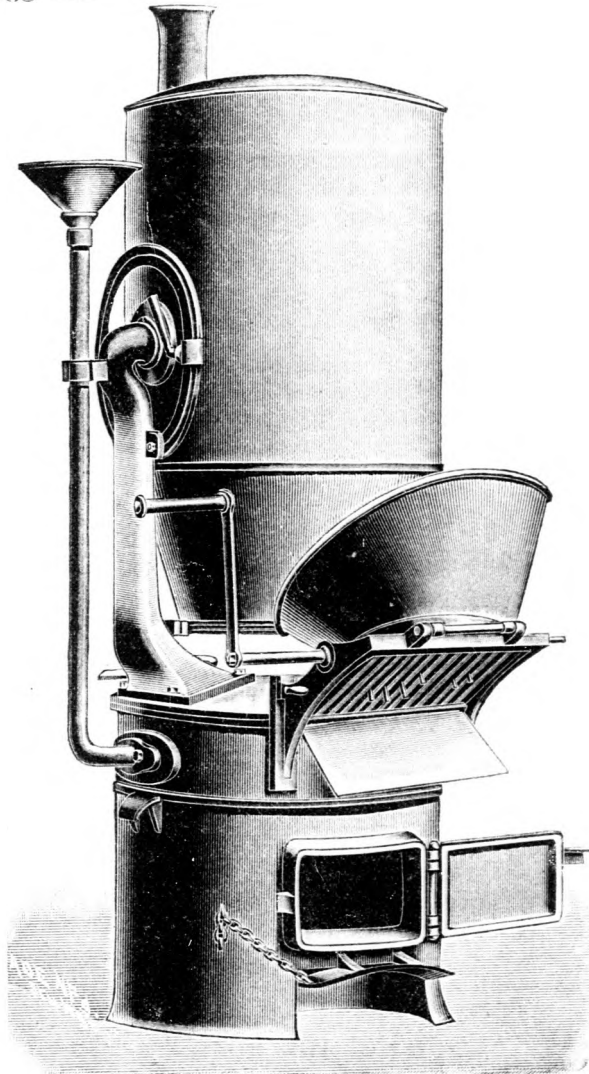
Az erdőben szedett, vad gyöngyvirágokat hajtásra nem lehet használni. — Gyöngyvirágokat csak november végén, vagy december hóban lehet szállítani, ha már beállt a fagy. Kertészek, kiknek üvegház áll rendelkezésükre, többféle módon hajtattak. A gyöngyvirágok megérkezésükkor azonnal homokba sorban beásandók és a nagy fagy ellen szénával vagy mással óvandók. — Cserépebe 10—15 drb., ládába 50—200 drb, közönséges földbe, vagy földdel kevert mohába sorba ültetendők és azonnal igen meleg és sötét helyre állítandók. Szeretik a $+24-30^{\circ}$ R. foknyi meleget. A csirákat még 5—6 cm. magasságban mohával kell betakarni. Mihelyt kihajtottak és virágbimbók mutatkoznak, kevés világosságot engedünk rájuk és lassankint mindig többet, míg teljesen kinyíltak, mikor is világos, nem oly meleg helyre állítandók, hogy hosszabb ideig virágozzanak.

Magánosok, kik üvegházzal nem rendelkeznek, a hajtathoz cserepeket sőt kis szivarládákat is használhatnak, melyeknek feneké többször átlukasztandó. Ilyen ládikákba 25—40 drbot lehet ültetni, de ültetés után egészen betakarandók mohával, mely naponta többször $24-30^{\circ}$ R. foknyi meleg vízzel megöntözendő. Ezt a mohaesomagot pléhtányérra, mely vízzel van telve, a kályhára kell tenni és különösen ügyelni, hogy meleg legyen. — 2—3 hét múlva már virágoznak és akkor ablakba állíthatók.

Javitott takarmánygőzölő.

A „*Független Ujság*” egyik közelebbi számában egy egyszerű takarmánygőzölőt mutattunk be. Ujabbban ezen takarmánygőzölőket javították és tökéletesítették. Egy ilyen a képünkön bemutatott gyors takarmánygőzölő is. Alapját ezen gőzölőnek a tüzelő hely és hamutár képezi. A tüzelő tér fölött van a gőzölőüst, melyet két könyökes tart úgy, hogy oldalt kiálló vízszintes csapjai körül az üst elforgatható. A könyökesövek egyuttal gőzvezetőcsövek gya-

nánt is szerepelnek, amennyiben a gőztermelő térben keletkezett gőz e csöveken átmegy alulról fölfelé az üstben vízszintesen áthuzódó gőzelosztó csöbe, melynek nyílásain át a gőz az üst egész belső részében szétoszlik s a benne levő takarmányt átjárva, meggőzöli.

Javitott takarmánygőzölő.

E gőzölőüstön két igen czélszerű javítást eszközöltek, melyek úgy a gőzölés jóságát, de különösen a kezelés egyszerűsítését jelentékenyen növelik. Az újítás az, hogy az üstnek nincs levehető teteje, mint az más gőzölőknél szokott lenni, hol az üstfedő kengyeles szorító csavarral van az üst tetejére szorítva. Nagyobb méretű gőzölőknél e fedő már nagy sulya és terjedelme, valamint az üst magassága miatt is nehézkesen kezelhető. Ha pedig a fedőlap és az üst felső pereme nem illenek pontosan össze, ami a kissé gondatlan kezeléskor csakhamar bekövetkezik, akkor a gőz idő előtt távozik az üstből, így a teljes átgőzölés szükségtelenül soká tart s ezzel a tüzelőanyagfogyasztás is emelkedik. Ezen gőzölő üstök 75—750 liter irtartalommal készülnek és kaphatók Propper Samu gépraktárában Budapesten, Váczi-körut 52.

• MULATTATÓ •

Novemberben.

*Künt járok az őszi határon;
Rojtos, fehér köd ül a tájon.
Mint szemfödő halotti ágyon!*

*Halott a nyári szép természet;
S az ő sorsában az enyészet
Péllázza, érzem, az enyémet!*

*Az őszi nap bágyadt világa
Ugy rezg be csak e félhomályba,
Mint a gyertyák libegő lángja.*

*. . . S halott virrasztok csendben, gyászban:
E nagy ravatalos szobában
Olyan nyomasztó némaság van.*

*Oh, hogy elmulás minden itten!
Ki a halálba mást is hittem,
Elhagysz-e engem, Uram Isten?!*

*S már-már e gyászos környezetben,
Jobbik magammal küzdelemben
Fölzokogó kétség kél bennem . . .*

*Mikor e zord, halott határon
— Oh, bűvölet! Oh, édes álom!
Uj élet biztatását látom!*

*Uj őszi vetés virulását,
Egy más kikelet tanúságát,
A jó Isten örök jóságát!*

*. . . Oh, legyen áldott a vetője,
S adj, Uram Istenem jövőre:
Arany valóságot belőle!*

Szabolcska Mihály.

Két tűz közt.

Elbeszélés. Irta V. Gaál Karolin.

— Kati lányom, már sokszor figyelmeztettek, hogy mikor a sertéseknek enni akarsz adni, mindig tisztára ki mosd a vályujokat, s akkor tedd bele nekik a kukoriczát. Ha sárral vegyül össze, nem kell nekik, ott hagyják, s a sok kukoricza pocsekba megy.

Ejnye, édes anyám, hiszen nem nagyságos urak azok a sertések, hogy olyan rettentő tisztán adjam eléjük az eleséget. Felelte a menyecske.

— De hiszen, a mi hasznunk az, te Kati, ha jól meghiznak; de pocsek sáros kukoricza nekik sem kell. Azt már én jól tudom. Csak ti fiatalok nem akarjátok az öregek szavát el hinni! . . . Csak tapasztaltabbak vagyunk mint ti!

— Oh, édes anyám sokat is kíván, az ember sohase tehet kedvére semmit. Igazán elveszithetem ilyen perpatvar miatt életkedvemet is.

— Mondom, már nem tetszik neked az oktatás, pedig ha szüleid házában nem tanítottak meg, nekem szót fogadhatnál! Ha másért nem, hát a férjed kedvéért is.

Bizony, Péter is megsokalta már édes anyám-asszony perlekedő természetét! . . .

— Ugy? Ő csak neked ad igazat, s nekem nem! . . . Addig ingereltek ti engem, hogy majd más-képpen fogok gondolkozni! . . .

Ezzel ki ment a szobából; — a külső ajtónál szemben jött vele a fia, Péter.

Látta anyjának setét arcát.

— Megint valami baj van, édes anyám?

— Van ám! Eredj, vigasztald a kedves feleségedet!

Haj, gondolta Péter, mikor anyám a «kedves» feleségemhez küld, akkor már baj van!

Be ment.

Kati menyecske a szegletben álló pirosvirágos kék padon ült, s az asztalra borulva sirdogált.

Egy négy- és másik kétéves kis fiu ott játszogatózott a boglyakemeneze mellett a simára mázolt földön. Pattogatótt kukoriczát markolgattak kiesi kalapjokból: egymásnak dobálták, de közbe eszettek.

— No, feleségem, megint volt valami köztetek? . . .

— Hát hiszen jól tudod Péter, hogy anyáddal még egy angyal se lehetne békében.

Elmondta a perlekedés okát.

— Pedig hidd el Péter, éppen nem úgy volt, ahogy a nyáron állította. En mindent iparkodom kedvére tenni, de hiába minden!

— No, az igaz, én a mint munkámból haza jövök, bizonyos lehetek benne, hogy téged sirva, anyámat mérgeskedve kell találnom! . . .

Ledobta kalapját, bundáját, s az asztal másik végéhez ült. Sóhajtott vagy kettőt, azután elkezdett beszélni.

— Kati feleségem, ugy-e tudod, hogy teljesen anyám jóvoltából élünk. Tudod, hogy legény korom idején kissé pazarló voltam, azért tette ugy apám a végrendeletet, hogy az egész vagyon az anyám keze alatt maradjon míg él. En vele lakjam, gyámolítsam, és a vagyont szorgalmasan gyarapítsam a saját jó voltomért . . . Lelkem feleségem, igaz, hogy anyám hirtelen természetü, perlekedő, a kákán is esomót keres, de mivel én teljesen hatalmába vagyok adva a végrendelet által, nem segíthetek a dolgunkon, csak arra kérhetlek, mint annyiszor, hogy anyám ellen ne beszélj. Mikor vissza akarnál neki felelni, végy vizet a szádba, hogy ne szólhass! . . . Ő hadd perlekedjék, de te hallgas Kati lelkem! Látod, két kis gyermekünk javáért mint anyjok, köteles vagy tűrni! . . . Nagy bajunk ugy sincs. Van mit enni, tisztességes lakásunk van, és ha már anyám ilyen, neked kell vigyáznod és okosnak lenned!

— De hisz élélhet ő nyolczvan évig is! Addig szenvedjek én? Magad látod Péter, hogy mennyit huzok-vonok, mint egy igásló. Sütök, főzök, mosok, seprek, kotrok, mert az az egy tudatlan eseléd keveset tud tenni, a mellett fonok, télen szövök, varrok. Teszek én mindent, de anyádnak semmi munkám se tetszik! Ő nem szenvedhet engem, kiérzem én azt.

— Nem ugy van feleségem! Ő beleegyezett, hogy elvegyelek! . . . Hát nem is gyűlölhét. De azt nem engedheti, hogy egy fiatalabb jobban tudjon valamit, mint ő! . . . Hát rá kell hagyni! Ugy kell tenni mindent, a hogy ő megmondja. Mit gondolsz, hogy esik az nekem, mikor egésznap munkából a tanyáról haza jövök, ugy találom feleségemet, anyámat mint most! . . . Melyiknek adjak én igazat? . . .

— Ne ezen törd a fejedet jó ember, hanem segíts a dolgunkon valahogy! Menjünk el anyádtól!

— De Kati! Eszednél vagy te! . . . Más házához menjünk zsellérnek? . . . A világ rosszaknak mondana bennünket, hogy idős anyámat itt hagytam! Hiszen nincs nekem se pénzem, se földem, mit kezdjek? Anyám nem adna ki semmit! . . . Napszámos legyek, abból tartalak két gyermekünkkel?! . . . Huzzuk meg magunkat Kati feleségem, nem rossz az én anyám, de te nem tudsz vele bántani!

— Mindig én vagyok a letaposott! Oh ha boldogult szüleim tudnák . . .

— No, no, ez a régi nótád feleségem!

— Én nem bírom tovább! Zokogott Kati.

— Ugy-e? Az ifjasszony nem bírja tovább! Harsogta Solymosné asszony, az anyós, hirtelen belépve, — az övé az igazság mindig fiam!

— Lelkem édes anyám, kigyelmed is engedhetne már egy kicsit a sok bántalomból! . . . Hiszen én vagyok itt a legnagyobb páczba meritve! . . . Kinek van igaza, a jó Isten tudja! . . .

— Hát nem érdelek én ettől a nyafka menyecskektől tiszteletet, becsületet fiam? . . . Mit hozott ő az én házamhoz! Egy elkényeztetett hegyes nyelvet! . . . Azt akarná, hogy ő lenne parancsoló a háznál!

— Nem akarok én semmi mást. — sikoltá Kati felugorva, csak azt kérem istenemtől, hogy szabadítsen ki engem e pokolból!

Anyai örömek.

— Ugy?! . . . Hát tessék kiszabadulni menyem-asszony! . . . Fel is ut, alá is ut! . . . Ki fog marasztalni? Én nem!

— Lelkem édes szülöm, ne szakítsa szét a szívemet! . . . Én szeretem, tisztelem édes anyámat, de szeretem feleségemet, gyermekeimet! . . . Az okosabb enged, édes anyám!

— Jaj, jaj nekem! Zokogta Kati, az ágyra borulva. Most a két kis fiu is felriadt, és nagyanyjukhoz futottak.

— Nagyanya ne szidd édes anyánkat! . . . Esdett a nagyobbik.

— Nem, ezt nem tartom ki! Megölöm magamat!

Kiáltott Kati és ki akart futni.

Péter megragadta karját.

— Kati, én nem tartom ki tovább nem te . . . Intlek, hogy gyermekeidet tartsd szemed előtt, ne-hogy megverjen az Isten! . . . Törd el anyám per-patvarkodását, légy okos és jó! . . . Anyámnak pedig jusson eszébe, hogy felelőssé teszem Isten és ember előtt a feleségem s gyermekeimért. Ugy áldja meg az én istenem, a hogy ezen szavaimat eszében fogja tartani! . . .

Gyorsan felkapta bundáját, kalapját és ked-vencz bunkósbotját.

— Hová mégy Péter? Kérdezte anyja.

— Viszsa a tanyára. Ott még dolgom van egész éjjelig a buza eltöltögetésével! . . .

Hát nem is vacsorálsz?

— Itthon nem! . . . Majd főzetek ott künn valamit, Isten velük! . . . Adjon Isten jobb természetet mindenikőjüknek! . . . Két tűz közt megkellene ful-ladnom, pedig még élni akarok. Gyer ide Józsikám, Lajoskám!

Összeölelte őket, megcsókolgatta. Azután ka-lapját szemére vágva, eltűnt közülök.

A menyecske tovább sirt.

— Hát ki dagasztja be a kenyeret Kati? Kérdi az anyós.

Kati felemelkedett. Megtörülte szemeit. A gyer-mekeket a padkához vezette. — Üljetek le, ját-sza-tok a kukoriczával, jök legyetek!

Azután fehérkötényt kötött, ki ment a kony-hába tizenkét kenyérre való tésztát bedagasztani.

(Vége következik.)

Képeinkhez.

Komédiások falun. A magyar embernek ez a fog-lalkozás nem kell. Szeret dolgozni, de komédiából élni, mint a képen bemutatott emberek, — nem tud. Pedig szépen jövedelmez. mert ugyan csak jó egész-ségben és erőben van. Éppen a székremszó kecske mutatja be ügyességét a kintorna sipoló hangjai mellett. A kecskéért külön tányéroz. A pojáczli szin-tén külön és így rendbe mind külön-külön többször szedik be a napszámot. No de sok nevetős perczet is szereznek érte a hálás közönségnek.

Anyai örömek. Mikor az ártatlan csecsemő ked-vesen mosolyog fel a dajkáló édes anyára és gyü-gyög valamit, mintha tetszését nyilvánítaná — ez a percz az édes anya legnagyobb öröme. Mert hiszen csak pár nap és elhangzik a gyerek ajkán a leg-első, a legédesebb szó: mama! . . . Ezt a boldogító érzést örökitette meg a szobrász vésője. A hideg márvány, meleg érzést fejez ki. Az anyai örömek

legdrágább pillanatát tünteti elénk. És ha e képet nézzük, önkénytejenül szerető, jó anyánkra emlékezünk, aki gonddal dajkált és akkor mi voltunk az anyai örömöknek kis szereplője.

A domák.

Magyarázat. Asszony: Te részeges disznó, négykézláb jössz haza? Miért ittál ennyit?

Férj: Azért, mert több már nem fért belém.

Az már más. — Miért oly szomorú szomszéd? Kérdi a plébános egyik hívét.

— A feleségem megint eltört egy fazekat —

— No, hiszen ez nem olyan nagy baj, — vigasztalá a lelkész a bánatos szomszédot, — ilyesmi minden háznál megesik.

— Igen ám; de a — fejemen törte el.

Tromf. Hölgy: itthon van a bárónő?

Inas: Igenis, de megparancsolta, mondanám azt, hogy nem maradhatott itthon.

Hölgy: Jól van, mondja meg: igen örültem, hogy nem találtam itthon.

Orvosnál. Orvos: Mi a baj, asszonyság?

Beteg: Nines étvágyam, kérem.

Orvos: Hány éves?

Beteg: Hetvenhárom éves vagyok.

Orvos: Oh, akkor asszonyság már eleget evett.

Kosár. Ifju: Oh, kisasszony elvesztettem a szívetmet!...

Leány: Sajnálom, de nem találtam meg.

Kezelés. Orvos: A férje ideges prosztrációban szenved... Igyekezniük kell megnyugtatólag hatni rá. Mi a foglalkozása?

Asszonyság: Pinczér.

Orvos: Hát minden két órában csusztasson a kezébe egy huszfillérest... Estére idenezek, mennyre javult az állapota.

Szemrehányás. Palika: Látod, mama, három krajezárt sem tudsz adni uzsonnára. Ilyenek ezek a szerelmi házasságok!

Szótalány.

— Fekete Antaltól. —

Két szótagból állok,
Öt betűt számlálok,
Három első betűm
Ajtókon találok,
Hogyha megfordítod
Aligha kiállod.
Két utolsó betűm
Fordítva ad csak szót.
Ez különbözteti
Rossz embertől a jót.

A megfejtéseket legzélszerűbb levelező-lapon beküldeni.
A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni.
Megfejtési határidő 1902. december hó 7.

A „Független Ujság” 47 számában közölt talány megfejtése

Buza.

Helyesen fejtették meg: Pastality Honka, Nagy Mariska, Csizsar Matieza, Barta Irénke, Hübenon Mariska, Lakatos Piroška, Magyaródi Istvánné, Demeter Istvánné, Pál József, Lakatos István, Száva István, Kerekes Péter, Szemők Zsigmond, Kapás János, Vargyas István, Péter Elek, Jó Elek, Medreczky Lajos, Zajzon Dénes, Tiszapolgári kath. olvasóköz.

A sorshuzásnál Magyaródi Istvánné (Sokonya.) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Péterfy Tamás »Kis-Szekely pusztulása« című regénykötetét küldöttük meg.

• LEVELES SZEKRÉNY •

Nagy Mihály urnak. Kereskedők ezimeit a szerkesztőség nem szokta ajánlani. Ezért hiába neheztelne meg reánk, de egyetlen valamirevaló szerkesztőség se foglalkozhat árulköztetéssel, czéggajánlásokkal. — Ifj. Koszorus János urnak, Forduljon a „Ha-gya” központi szövetkezethez. (Budapest, VIII., Baross-utca.)

A „Független Ujság” szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA, országgyűlési képviselő,

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

Budapesti piaczi árak.

Budapest, 1902. november 29. éj.

Gabona. (Árak métermázsánként értendőek.) Buza 14.20—15.40 K. Rozs 11.90 K-tól 13.50 K-ig. Árpa 11.80 K-tól 12.20 K-ig, jobb minőségű 12.40 K-tól 15.80 K-ig. Zab 12.40 K. Tengeri 11.80 K. Liszt: ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	28.00	27.00	26.00	5.40	24.80	24.40	23.00	21.00	3.20

Buzakorpa ttmom 9.00 K, durva 9.20 K

Egyéb magvak mak 25—28 K 1 q., bab fehér nagyszemű 16—40 K, aprószemű 24—32 K, tarka 20—20.00 K, lenese 28—43 K, jorsó hejas 28—32 K, lóhere 46—56 K, luczerna 64—66 K, daltaczim 26.00—28.50 K.

Takarmanylvasar. Réti széna 580—790 fillér, mubar 700—790 fillér, zsupszatma 340—390 fillér, alomszatma 260—290 fillér

Juhvasár. Belföldi hizalt ürű 35—40 K.

Marhavasar. Következő árak jegyzettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 66—73—középmínőségű 52—64—, alárendelt minőségű magyar ökör 48—50—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 42—60.00, magyar tehén középmínőségű 44—68.00, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 44—, 58.00, szerbiai ökör jobb minőségű 50—65—, kivitel —, középmínőségű 34—38—, szerbiai bika 46—67—, szerbiai bivaly 30—50—, kiv. 50— koronáig métermázsánként élőszuliban Élő borjú 80—108 K.

Budapesti központi vásarcarnok arai.

Baromtyvasar. Tyúk páronként 2.40—2.80 K, csirke 1.10—1.70 K, kappan hizott 3.00 K—7.20 K. Rucza 2.60—3.00 K. Lud sovány 4—8 K. Pulyka sovány 4.40—4.60 K.

Tojás alföldi 72—74 K, erdélyi 56—58 K, ládanként. Tea. tojás 100 drb 4.40—4.80 K.

Tejtermékek. Teava 2.40—3.00, tejföl 64—76 fillér literenként, főzővaj 56—80 K, tehenturó 16—20 fillér kg.-ként.

Zöldseg. Sargarépa 100 kötés K. 0.00—0.00 1 q 16.00—17.00 Petrezselyem 100 kötés 0.00—0.00, 1 q 14—18—, zeller 100 drb 1.00—1.6, karalábé 1.40—2.00, vöröshagyma 100 kötés 0.00—40 drb 6.00 q 6.00—20.60, foghagyma 30—32—, vörösrépa 100 drb. 1.60—2.00, tehérrépa, fejeskáposzta 30.00—32.00—, kelkáposzta 100 drb 4.00—8.00, vöröskáposzta 0.00—0.00—, fejesaláta 6.00—1.60, kötött saláta 0.00—0.00, burgonya rózsa 1 q 10.40—11.60 sárpa 10.40—16.80

A ki birtokára

jelzálog-kölesönt

akar felvenni, forduljon bizalommal

a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez

Budapest, V. ker. Geza-utca 2. szám. (Saját ház).

Az intézet e yaránt ad nagy és kis jelzálogos kölesönöket, főczélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokosokon segítsen. Ezért

kölesönöket már 300 koronától kezdve ad.

A ki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó kölesönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölesönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden, a kölesönkörül teendőket ellát.

Kölesönök a földbirtok fele értékéig 15, 22, 25, 33 $\frac{1}{2}$, 34 vagy 50 évi törlesztésre engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölesönt fel nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor minden díj nélkül visszafizetheti.

Az intézet jelenleg 5%-os és 4 $\frac{1}{2}$ %-os záloglevél kölesönöket ad s 5 $\frac{1}{2}$ %-os kölesönök minden levonás nélkül

készpénzben

fizettetnek ki.

A kinek kölesönre van szüksége, forduljon bizalommal az intézethez, mely egyszerű levele bárkinek szívesen ad felvilágosítást.

86225
1902. szám

Faeladási hirdetemény.

A kolozsvári erdőigazgatóságához tartozó iszticsói, laposnyai és mocsári erdőgondnokságok lucz-, jegenyefenyő és bükkből álló 1904—1913. évi vágásainak fatömege tövön az erdőn, terület szerint előreláthatólag még az év folyamán nyilvános árverés alá fog bocsáttatni.

És pedig:

	fenyő	fenyő és bükk	bükk
1. Az iszticsói völgyben	894·25 k. h.	— k. h.	874·67 k. h.
2. A Szivod	745·86 « «	675·79 « «	1440·24 « «
3. A Sebes	792 00 « «	228 61 « «	—
4. A Mestera	481·59 « «	295·15 « «	414·10 « «
5. A cziglei erdőrészben	692·99 « «	—	24·91 « «
Összesen:	3006·69 k. h.	1199·55 k. h.	2753·92 k. h.

Érdeklődők felhivatnak, hogy még a kedvező időjárás felhasználásával az eladásra kerülő vágások minőségéről és fekvéséről maguknak tájékozást szerezzenek.

BUDAPEST, 1902. évi november hóban.

M. kir. földmivelésügyi minster.

Pesti Hengermalom-Társaság

Alapítattott 1839. Budapesten. Alapítattott 1839.

Magyarország **legelső** mőmalma.

Minden kiállításon, a melyen részt vett, a legmagasabb kitüntetésekert nyerte el.

A **Pesti hengermalmi liszt a legszebb és legjobb magyar liszt, mindig egyenlő kitünő minőségben.**

Figyelmeztetés: A Pesti hengermalmi liszt-hez elegendő mennyiségű, de nem nagyon meleg vizet kell keverni, (többet mint más liszt-hez), a tészta igen jó erősen kigyurandó és hosszabb ideig pihentetendő, s csak ha tökéletesen megkelt, kell azt jól át-fütött, de nem tulförő kemenczébe rakni. A több munkát és tüzelést bőven téríti meg a **több, szebb és jobb** sütemény.

A ki olyan helyen lakik, a hol a Pesti hengermalom gyártmányai lisztelárusítóknál egyáltalában nem vagy megbízhatóan nem kaphatók, az dara-, liszt és korpaszükségletének beszerzése vegett egyenesen a malomhoz forduljon.

— 1901. évi forgalom 26,000 bál. —

Felhivjuk

a t. cz. **gazdaközönség** figyelmét

a **budapesti** gyapju-aukcziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen **julius és szeptember hónapokban tartatnak meg**

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes **díjkezdeményben**, valamint **ingyen raktározásban** részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosításnál szolgál.

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S. Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

Balesetek **Kizárva!**

Szecska vágók szab. önmük. répa-
kiemelővel, **vágók, darálómalmok.**
Gőzfűlesztő-készülékek!

legujabb, legkényelmesebb szerkezetben.

UMRATH és Társa
mezőgazdasági gépgyárosoknál

BUDAPEST,
V. ker., Váci-körút 60. szám.
Gőzcséplőkészletek 10 lóerőig. Ipari mozgonyok 100 lóerőig.

Gazdák Biztosító Szövetkezete
BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. sz., II. em.
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugy is mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
Alakult 1900. erkölcsi támogatásával Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000.— kor.
Alapítványok	1.268.080.— kor.
Tartalékok	111.053.60 kor.
Összesen	1.779.133.60 kor.
Első évi fölösleg	90.349.— kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi fizetéselegről egy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést nyernek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alfa-Separator
Részv.-Társaság

BUDAPESTEN
Iroda: V., BATHORY-UTCZA 4.
Gyártelep: VI., PETNEHÁZY-UTCZA 8—10.

Tejgazdasági gépgyár
Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.
Tejszövetkezetek és tejelepek berendezése.
Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Alfa Laval Separatoraival eddig több mint 500 első díjat nyertek. — Évi gyártás körülbelül 45000 darab.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photocinkografiai műintézete
Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.
KÉSZIT:
mindennemű nyomtatványhoz szükségelt
CLICHÉKET
Chemigrafia, chromotypia, photo- (auto-) typia, fametszet stb. újan. Terképek, tervezetek, alaprajzok photolithografialag legszébben, legolcsóbban sokszorosíthatnak
Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltenek.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kainitot szavatolt 12,40% tiszta káli = 23—24% kénsavas káli tartalommal,

Kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra) továbbá mindennemű egyéb

Stassfurti kálitrágyasót szavatolt 40% tiszta káli = 74—76% kénsavas káli tartalommal,

Műtrágyaféléket, azonkívül
Rézgáliczot (98—99%) elismert kitűnő minőségben szállít a

„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.

